

M.A. 1st Semester Examination, 2023

SANSKRIT

PAPER — SAN-105

Full Marks : 50

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

विभाग-क

1. एकः प्रश्न समाधेयः —

10×1

(क) सांख्यसम्मतः गुणत्रयस्वरूपं निरूपनीयम् ।

(ख) सांख्यकारिकामनुसृत्य पुरुषास्तित्वं साधनीयम् ।

2. द्वयोर्व्याख्या कार्या—

5 × 2

(क) प्रतिविषयाध्यवसायो दृष्टं त्रिविधमनुमानमाख्यातम् ।
तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्वकमाप्त श्रुतिराप्तवचनन्तु ॥

(ख) सौक्ष्म्यात् तदनुपलब्धिर्नाभावात् कार्य्यतस्तदुपलब्धेः ।
महदादि तच्च कार्य्यं प्रकृतिस्वरूपं विरूपञ्च ॥

(ग) असदकरणादुपादानग्रहणात् सर्वसम्भवाभावात् ।
शक्तस्य शक्यकरणात् कारणभावाच्च सत् कार्य्यम् ॥

विभाग-ख

3. एकः प्रश्नः समाधेयः—

10 × 1

(क) अथ शब्दानुशासनमिति वाक्यस्य तात्पर्यं विशदी-
करणीयम् ।

(ख) किं पुनराकृतिः पदार्थः, आहोस्विद् द्रव्यम्— अत्र सिद्धान्तः
सयुक्तिकं प्रतिपादनीयः ।

4. द्वयोर्व्याख्या कार्याः—

5 × 2

(क) रक्षार्थं वेदानामध्येयं व्याकरणम् ।

(ख) लघुत्वाच्छब्दोपदेशः ।

(ग) लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम् ।

[Internal Assessment – 10 Marks]
